

Met haar Veyboard verwoordt Gea Duister alle geluiden voor doven en slechthorenden.

foto Hans Schiffer

door Lilian Verdoorn

ERMELO - Schrijftolk Gea Duister zet haar helm af en schudt haar haren los. "Ik ga altijd op de motor, zodat ik niet in de file beland en daardoor te laat ben voor een vergadering." In haar beroep is op tijd komen uitermate belangrijk. De Nijkerkse Duister vormt als schrijftolk de oren van doven en slechthorenden. Als zij er niet is, krijgt de auditief gehandicapte de vergadering amper of niet mee.

Doktersbezoek, natuurkundeles of een vergadering, Duister betreft de dove of slechthorende er voor honderd procent bij. "Iedere scheid die gelaten wordt, geef ik door aan mijn cliënt met mijn Veyboard", zegt de schrijftolk. Dat Veyboard is een 'slim' toetsenbord dat letters samenvoegt tot lettergrepen. Woorden hoeven niet volledig uitgetikt te worden maar verschijnen wel compleet op de aangesloten laptop. Dat levert een flinke tijdwinst op ten opzichte van een traditioneel toetsenbord en daardoor is het mogelijk om letterlijk verslag te doen van een vergadering of les. En van alles wat eromheen gebeurt. "Als er een mobieltje tijdens een les afgaat terwijl iedereen rustig voor zichzelf zit te werken, krijgt een dove of slechthorende dat niet mee. Als de eigenaar van het mobieltje vervolgens een standje van de leraar krijgt, begrijpt een dove of slechthorende vaak niet wat er gebeurt. Daarom geef ik ook die dingen aan hem door", aldus Duister. Zo creëert ze met woorden een situatie die zoveel mogelijk de geluiden van de omgeving weergeeft voor haar cliënten.

Babbelrelatie

In Nederland zijn 25 gediplo-

meerde schrijftolken werkzaam. Duister, bijna afgestudeerd schrijftolk, denkt echter dat Nederland met 1,5 miljoen doven en slechthorenden behoefte zou kunnen hebben aan zeker driehonderd schrijftolken. Belangrijke reden voor de grote vraag naar schrijftolken is de invoering van de 'rugzak' in augustus 2003. Met deze leerlinggebonden financiering kunnen scholen noodzakelijke onderwijsaanpassingen voor gehandicapte leerlingen financieren. Veel vaker dan voorheen draaien dove of slechthorende kinderen mét schrijftolk nu mee in het gewone onderwijs. Schrijftolken zijn niet alleen nuttig in het onderwijs. Ook vergaderingen in het bedrijfsleven schrijft Duister uit voor haar cliënten. "Wel zijn er wat drempels om een schrijftolk in te huren" in in , erkent ze, "Zo moet een auditief gehandicapte eerst zijn

'Ik vind het heerlijk om met en voor mensen te werken'

beperking accepteren voordat hij werkelijk zal overgaan tot het inhuren van een schrijftolk. Mijn aanwezigheid benadrukt zijn handicap." Dat is wellicht de reden dat sommige cliënten Duisters aanwezigheid puur zakelijk benaderen. "Je geeft ze bij aanvang en na afloop een hand en dat is het dan. Maar met anderen heb je een echte babbelrelatie." Duister werkt alleen met mensen die niet doof zijn vanaf de geboorte. "Mensen die doof geboren zijn maken vaak gebruik van een gebarentolk. Als iemand pas sinds kort doof is, begrijpt hij die taal nog niet. Als hij dan bijvoorbeeld bij de arts is, noteer ik alles wat hem verteld wordt." Jaarlijks verliezen 250 tot driehonderd mensen plotseling of in korte tijd hun gehoor. Een griepje, verkeersongeval en chemokuur zijn de belangrijkste boosdoeners.

Duister wilde twintig jaar gele-

den al gebarentolk worden. "Door omstandigheden is dat niets geworden.

Een paar jaar geleden ging het toch weer kriebelen. Voordat je echter aan de opleiding mag beginnen, moet je vijf jaar praktijkervaring hebben. Ik heb geen doven of slechthorenden in mijn familie en kennissenkring, dus aan die eis kon ik nooit voldoen. Op internet stuitte ik later op de eenjarige opleiding tot schrijftolk." Een schot in de roos, want de Nijkerkse die hiervoor in de administratie werkte, geniet volop van haar nieuwe beroep. "Ik vind het heerlijk om met en voor mensen te werken. Een cursus mandala's tekenen, gymles, gemeenteraadsvergadering; je komt overal. Het lijkt me fantastisch om voor een rechtenstudent te tolken. Zelf zie ik het studeren niet zitten, maar op die manier leer je er toch van."

Vergoeding schrijftolk

ERMELO - In de onderwijs- en werksfeer worden de kosten van de schrijftolk vergoed door het uitvoeringsorgaan Werknemers Verzekering (UWV). In de leef sfeer kunnen doven en slechthorenden een vergoeding aanvragen via de Zorgkantoren van het College van Zorgverzekeringen. Als men niet of nog niet in aanmerking komt voor een vergoeding, kan men twee keer gratis een schrijftolk proberen. Schrijftolken zijn te vinden via het bemiddelingsbureau Tolknet: www.tolknet.org.

Kijk voor meer informatie over Gea Duister op www.schrijftolk-nodig.nl.